

Mads Bye

Saksbehandler, innvalgstelefon

Lina Sannes Eskerud, 32266818

Fylkesmannen vedtak – tillatelse til opprensning av eksisterende vanningskanal, bruk av gravemaskin samt vegetasjonsfjerning i Storøysundet – Sælabonn naturreservat

Fylkesmannen gir tillatelse til opprensning av eksisterende vanningskanal til pumpehus, bruk av gravemaskin samt vegetasjonsfjerning på gnr 205 bnr 1, Hole kommune, i Storøysundet – Sælabonn naturreservat. Tillatelsen er gitt med hjemmel i § 7 f) og j) i verneforskriften og § 48 i naturmangfoldloven. Tillatelsen gis på visse vilkår.

Bakgrunn for saken

Vi viser til søknad av 27. april 2020.

Mads Bye og Ole Petter Gornæs søker om å grave opp igjen en eksisterende vanningskanal til pumpehus. Det har siget inn jordmasser i kanalen som gjør at vannet ikke når opp til pumpene. Vanningsanlegget brukes til å forsyne omkringliggende åkrer. Det skal benyttes gravemaskin til arbeidet og vegetasjon langs kanalen må fjernes for å komme frem med maskinen. Situasjonen er nå prekær på grunn av den tørre våren. Kanalen ligger på eiendom gnr 205 bnr 1 ved Hunangen i Hole kommune. Den er ca. 180 m lang, 2 m bred og det skal graves i en dybde på 1 m.

Lovgrunnlag

Søknaden er behandlet etter forskrift av 22. juni 2018 om vern for Storøysundet-Sælabonn naturreservat og naturmangfoldloven.

Formålet med vern av Storøysundet – Sælabonn naturreservat fremkommer av verneforskriften § 1: Formålet med naturreservatet er å bevare truet og sårbar natur i form av et stort og sammenhengende våtmarksområde av stor økologisk betydning for plante- og dyreliv. Området har særskilt verdi i form av svært store forekomster av naturtypen evjer, bukter og viker, med høy biologisk produksjon og et rikt biologisk mangfold, samt store, grunne våtmarker som er viktige raste- og næringsområder for våtmarksfugler. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

I verneområdet er vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse, jf. verneforskriften § 3 a). Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse, jf. verneforskriften § 3 b).

Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, jf. verneforskriften § 3 c). Motorferdsel til lands og på isen er forbudt, jf. verneforskriften § 5 a).

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til vedlikehold av eksisterende anlegg som innebærer graving i våtmarkene i samsvar med forvaltningsplan, jf. verneforskriften § 7 f). Det er ikke utarbeidet forvaltningsplan for området. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 7 f), jf. verneforskriften § 7 j). Det er ikke en spesifisert dispensasjonshjemmel for vegetasjonsrydding i verneforskriften og søknaden behandles derfor etter den generelle dispensasjonshjemmelen, § 48, i naturmangfoldloven. Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, jf. § 48 i naturmangfoldloven.

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8-12 angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

Fylkesmannens vurdering

I Naturbase fra Miljødirektoratet er det registrert naturtypen evjer, bukter og viker med regional verdi. I området rundt kanalen er det registrert naturtypene helofyttsump og nedre leirflomskog. I Artskart fra Artsdatabanken er det ikke registrert trua og sårbare arter ved kanalen. Fylkesmannen har god kjennskap til området gjennom verneplanprosessen og befaringer i området.

Storøysundet - Sælabonn naturreservat utgjør et viktig økosystem med et svært rikt mangfold av viktige naturtyper, flora og fauna. En rekke rødlistede arter og naturtyper er registrert i verneområdet. Fuglelivet i Storøysundet og Sælabonn er svært rikt, også i nasjonal målestokk. Årsaken er de store grunne og produktive områdene spesielt med helofyttsummer og flomskogsmark, som gir gode livsvilkår for planter, bløtdyr, insekter og fisk. Dette gir igjen næring for flere fuglearter gjennom store deler av året. En rekke spurvefugler og sangere lever i flomskogsmarken som grenser mot områder med dyrket mark. Her jakter også tårnseiler og flere svalearter insekter.

Belastningen på området er relativt stor på grunn av friluftsliv, båttrafikk, brygger, omkringliggende hus og hytter og landbruksvirksomhet. Opprensning av eksisterende kanaler bør skje i vinterhalvåret av hensyn til vegetasjon og fugleliv. Mai er midt i den viktige hekkeperioden for fugl og forstyrrelser i området bør begrenses. Ifølge søker er det akutt behov for å renske opp kanalen for å kunne vanne jordbruksareal. Tiltaket vil kunne ha negativ påvirkning på fuglelivet i hekkeperioden og gravemaskin kan sette spor i terrenget. Tiltaket vil derfor ikke være i tråd med § 12 i naturmangfoldloven om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Det er ikke oppgitt hva slags type gravemaskin som skal benyttes eller marktrykket på denne. Vi mener det er viktig å bruke en maskin med så lite marktrykk som mulig for å begrense påvirkningen på vegetasjon og unngå kjøreskader. Det kan fjernes vegetasjon i en trase, hvis det er helt nødvendig for å komme frem til kanalen og langs med kanalen. Store trær bør få stå. Massene bør fjernes fra verneområdet, men det er for bløtt i området nå til at traktor med henger kan benyttes, og dette må derfor gjennomføres til vinteren på frossen mark. Massene må bringes til lovlig avfallsanlegg eller gjennomgå gjenvinning, slik at det enten opphører å være avfall eller på annen måte kommer til nytte ved å erstatte materialer som ellers ville blitt brukt. Fylkesmannen legger til grunn at det

foreligger nødvendig informasjon om naturverdiene og tiltaket, og føre-var-prinsippet (nml. § 9) tillegges liten vekt i denne saken. Tiltaket vil kunne få forbigående konsekvenser for verneverdiene og vurderes derfor til i noen grad å øke den samlede belastningen i naturreservatet jf. nml. § 10. Eventuelle vesentlige kjøreskader må utbedres av tiltakshaver etter anmodning fra Fylkesmannen, jf. § 11 i naturmangfoldloven om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver.

Ved å sette begrensninger på vegetasjonsrydding mener vi at dette kan gjennomføres uten at det er i strid med verneformålet eller vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

På tross av de mulige uheldige påvirkningene på verneområdet gir Fylkesmannen tillatelse til tiltaket fordi situasjonen er prekær. Fylkesmannen forutsetter at arbeidet medfører at kanalen er tilstrekkelig åpnet for flere år fremover. Ved eventuell ny søknad om opprensning av kanalen må denne planlegges til vinterhalvåret.

Vurdering etter forurensningsloven

Gravearbeider i sjø og vassdrag kan medføre betydelig skade på vannmiljø som følge av oppvirvling av sediment og nedslamming. Det er i utgangspunktet forbudt å forurense, jf. forurensningsloven § 7 første ledd, men det finnes noen unntak fra det generelle forurensningsforbudet. Midlertidig anleggsarbeid faller inn under en slik unntaksbestemmelse. Anleggsarbeid som kun er midlertidig, altså med en varighet på maks 2-3 år, er lovlig så fremt forurensningen er å anse som vanlig i forhold til arbeidenes art og omfang, jf. forurensningsloven § 8 første ledd punkt 3.

Anleggsarbeider vil derimot kunne kreve en tillatelse etter forurensningsloven § 11 dersom tiltaket varer utover hva som anses som midlertidig, eller at anleggsarbeidet medfører forurensning utover hva som kan anses som vanlig. Dersom anleggsarbeidet kan medføre irreversible skader på ytre miljø, kreves det alltid en tillatelse etter forurensningsloven. En forutsetning for at anleggsarbeider i vassdrag er tillatt uten tillatelse etter forurensningsloven § 11, er at tiltaket er å anse som midlertidig og forurensningen er å anse som vanlig.

På bakgrunn av omfanget av arbeidene som beskrives i søknaden, vurderer Fylkesmannen at det ikke vil være stor risiko for irreversible skader på vannforekomst eller biologisk mangfold som følge av anleggsarbeidene. Arbeidene er både begrenset i varighet og omfang, og Fylkesmannen vurderer at arbeidene ikke vil medføre forurensning utover det som er vanlig ved slik virksomhet. Vi ser derfor ikke behov for at det skal kreves en særskilt tillatelse etter forurensningsloven. Vi forutsetter likevel at tiltakshaver overholder generelle krav i forurensningsregelverket, og at arbeidene gjennomføres som beskrevet i søknaden.

Fylkesmannen gjør også oppmerksom på at overskuddsmasser fra gravearbeider i sjø og vassdrag er å anse som et næringsavfall, jf. forurensningsloven § 32 første ledd. Dette betyr at overskuddsmassene må bringes til lovlig avfallsanlegg eller gjennomgå gjenvinning, slik at det enten opphører å være avfall eller på annen måte kommer til nytte ved å erstatte materialer som ellers ville blitt brukt.

Fysiske tiltak i vassdrag

Tiltaket er søknadspliktig til Viken fylkeskommune etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Søknaden er oversendt fylkeskommunen fra Fylkesmannen.

Vedtak

Fylkesmannen gir tillatelse til opprenskning av eksisterende vanningskanal til pumpehus, bruk av gravemaskin samt vegetasjonsfjerning på eiendom gnr 205 bnr 1 i Hole kommune med hjemmel i forskrift av 22. juni 2018 om vern for Storøysundet - Sælabonn § 7 f) og j) og § 48 i naturmangfoldloven.

Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

- Tillatelsen gjelder kun til der kanalen stopper. Det gis ikke tillatelse til å grave ut i vika.
- Marktrykket på gravemaskinen skal være så lav som mulig.
- Kun den vegetasjonen som er helt nødvendig for å komme frem med gravemaskinen kan fjernes.
- Busker, kvist og mindre trær som kuttes skal fjernes fra verneområdet.
- Store trær skal fortrinnsvis ikke hogges. Ev. større trær som det er helt nødvendig å fjerne skal bli liggende igjen i verneområdet.
- Massene skal legges på kanten av kanalen og skal fjernes på frossen mark innen 1. mars 2021. Massene må bringes til lovlig avfallsanlegg eller gjennomgå gjenvinning, slik at det enten opphører å være avfall eller på annen måte kommer til nytte ved å erstatte materialer som ellers ville blitt brukt.
- Det skal sendes melding til Fylkesmannen med bilder når arbeidet er avsluttet.
- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Eventuelle vesentlige kjøreskader må utbedres av tiltakshaver etter anmodning fra Fylkesmannen
- Denne tillatelsen skal medbringes i felt og kunne forevises oppsyn og politi.

Fylkesmannen har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes nødvendige tillatelser etter annet lovverk, og Fylkesmannen vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse. Tiltaket er søknadspliktig til Viken fylkeskommune etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Søknaden er oversendt fylkeskommunen fra Fylkesmannen.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jmfør forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Fylkesmannen. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Ellen Lien
Seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Lina Sannes Eskerud
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Kart som
viser aktuell
kanal

Kopi til:
Viken
fylkeskommune
Hole kommune